

MAI VILÁG

Cluj—Kolozsvár 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Péntek, szeptember 21.

Szétforgácsolódo erők

Iria: Máriaffi Lajos

A mai ránk nézve olyan súlyosan kritikus időben nem időszerűtlen talán áterelni a közfigyelmet kisebbségi közéletünk szomorú vergődésére, tanácsatlanságára, amely különösen az utóbbi hetekben lépten-nyomon felütötte a fejét. Hísa kisebbségi közéletünknek egyik legsúlyosabb baja éppen az, hogy népünk nagy tömegei részéről a legteljesebb érdektelenség, közöny és nemtörődömség kíséri, mintha nem is az ők, hanem valamely afrikai néger törzs életéről, életlehetőségeiről és azoknak megszerzéséről volna szó.

Hogy mik az okai annak, hogy népünk nagy tömegei olyan fásultan, közönyösen viselkednek saját léteérdekeikkel szemben, arról azelőtt, de most az utóbbi időben különösen sokat olvastunk és hallottunk. Egyesek rámutattak arra, hogy vezetőink nem tartanak fenn elég szoros kapcsolatot népünk szélesebb rétegeivel és így nem ismerik kellőképpen vagy nem tudják elfogni azoknak reális életszükségleteit. Mások a szervezés teljes hiányára vezették azt vissza, ami megakadályozza nagy tömegek bekapcsolódását kisebbségi közéletünkbe. Megint mások azt hozták fel okul, hogy vezetőink éppen maguk teszik lehetetlenné az érdeklődés felkeltését, mert minden velük meg nem egyező véleményt vagy kritikát, még ha az jogos és alapos is, a legdurvább eszközökkel igyekeznek elnémítani. És így tovább az okok egész sorozatára hívták fel a figyelmet.

En egy más, ezeknél talán még súlyosabb, de viszont könnyebben és gyorsabban orvosolható okára akarok rámutatni, amiről sajnos mindenki tud, de senkinek sem beszéltem. Ez pedig a hívatott vezéreink széthúzása. Hogy akarják vezetőink népünkkel az összetartás szükségességét megértetni, ha ők maguk járnak rossz példával elől? Hogy akarják kisebbségi közügyeink iránt népünk érdeklődését felkeltetni, ha maguk sem mutatnak érdeklődést?

Összinté megdöbbenéssel olvastam a napokban az Országos Magyar Párt elnökségének jelentését az elnöki tanács üléséről. Összesen a pártelnökkel együtt heten vettek azon részt, akikből kettő a párt alkalmazottja volt. A megmaradt négy résztvevőből pedig Gyárfás Elemér szenátor és Pál Árpád képviselő voltak ismertebb kisebbségi vezetőgyeink. Hol vannak a többi érdemes vezéreink, akik hivatva vannak kisebbségi közéletünket irányítani? El vannak kedvetlenül, félre vannak húzódva, egyesek félrelétek mások egyenesen kiléptek a pártból. Ugyanez a képe volt a közgazda-

sági szakosztály gyűlésének is, amelyen 120 meghívottból 15-en vettek részt. Így ne csodálkozzunk népünk közönyösségén, tétovázásán és ennek folytán kisebbségi közéletünk szerveztlenségén, szétzúllásán.

Itt ma már nincs struccpolitikának helye, amely jól kiválasztott emberek bizalomnyíbratásával napirendre tér ezek felett a tények felett. Itt valaminek történnie kell, még pedig sürgősen, mert az események elrohannak vezetőink fejei felett, még pedig visszavonhatatlanul. Eljött az utolsó pillanat. Most, a kisebbségi kérdések rendezése küszöbén féltre kell tenni minden egyéni érdeket és ambíciót, felül kell emelkedni minden személyi érzékenységen és torzalkodáson, hogy minden erőnket összefogva egy emberként álljunk kisebbségi léteérdekeink védelmére. Ha ez az utolsó alkalom is kihasználhatatlanul mulik el, ne csodálkozzanak majd vezetőink, hogy népünk más vezérek után néz és más utakon keresi boldogulását.

Közzétették az idei termés eredményét

Lényegesen jobb az idei termés, mint a tavalyi

(Bukarest, szeptember 19. A Mai Világ tudósítójától.) A kormány ma közzétette az eddigi befutott terméseredményeket, amelyek a tavalyi mezőgazdasági évhez képest a következő számokat mutatják:

Buza: 35,515.906 quintal termelt 1928-ban, míg az elmúlt év terméseredménye 26,327.072 quintal.

Rozs: Az idén 3,005.786 quintal termelt a múlt évi 2,568.136 quintallal szemben.

Árpa: 16,465.751 quintal termelt. Elmult évi termés 12,617.202 quintal.

Zab: 1928-ban 9,327.676 quintal termelt. 1928-ban 8,681.434 quintal volt a zabtermés.

A kormány ismét kedvező híreket jelent Párisból

A belpolitika harca -- „Lássuk már egyszer, mit tudnak Maniuek” -- A parlament megnyitására szabadon bocsátják a letartóztatott képviselőket

(Bukuresti, szept. 19. Saj. tud.) A tegnapi várt fontos minisztertanács, amely döntést tett volna hivatalosan a helyzetben, elmaradt. Hir szerint csak akkor fogják megtartani, amikor megérkezik Antonescu jelentése Párisból: hajlandók-e elállni a külföldi bankárok legújabb követelésüktől, a bányatörvény és a Banca Nationala törvény módosításától. A minisztertanácsot ma megtartották és megadták az utasításokat a Berlinbe holnap induló román delegációnak, amelynek ugyancsak nehéz dolga lesz. Hiszen a németek nem kívánnak kevesebbet, mint a nacionalizált volt német vállalatok visszavételét.

Az ellenzéki pártok, a kormány optimista híradásai dacára, állandó permanenciában vannak s lapjaik minden cáfolat ellenére fentartják, hogy a kormány napjai meg vannak számlálva. Azt mondják, hogy a miniszterelnök nem tud újabb haladékot kapni a régenstanácstól, amelynek határozott terminusra ígérte a kölcsön realizálását. Az ellenzéki pártok mindegyike magának vindikálja a hatalmat. Az a hír, hogy Averescu és Iorga pártjai között létrejött a megegyezés, korai. A két párt között ugyanis nem kollaborációs, hanem

fúziós tárgyalások folynak,

amelyek ha eredményesen végződnek, pár nap múlva nagygyűlés és

Iakoma keretében közhiaré teszik a két párt egygyűlését.

A kormány is Maniu mellett?

A nemzeti parasztpárt viszont teljes lehetetlenségnek mondja, hogy más vehesse át a kormányt, mint ő. Az ellenzéki lapok szerint maga a miniszterelnök s Duca és Argetoianu miniszterek is kijelentették, hogy ha távozni kényszerülnek, egyedül a nemzeti parasztpárt következhet utánuk.

—Lássuk már egyszer, mit tudnak Maniuek, — mondotta volna Duca belügyminiszter barátai körében. Ezzel szemben Gogának egy nyilatkozatát is pertraktáltak szülkebb körökben. Goga azt mondta volna:

— Maniu maga fél legjobban attól, hogy a kormányra talál jönni. Könnyű az olyan profétának, aki nek sohasem kell csodát mutatni. Maniu jól tudja, hogy ő született ellenzéki vezér. Ha kormányrud mellé állítják, olyan lesz, mint a szárazra vetett hal.

A nemzeti parasztpárt elnöksége kommunikét tesz közzé, mely szerint a pártvezetőség tegnapi ülésén Maniu Gyula elnökletével megtárgyalta a politikai helyzetet és újból kostatálta a kormány balsikerét a kölcsöntügyben és azt, hogy a liberális párt abszolutisztikus kormányzási rendszere tarthatatlan helyzetet jelentett az országra nézve. A párt ezért folytatni fogja

kormánybuktató küzdelmét. E célból tehát elhatározta, hogy az ország összes közseégeinek megválasztott delegátusait Bukarestbe hívja össze a párt parlament tagjaival együtt tartandó nagygyűlésre. A gyűlés időpontját a vezénlbizottság fogja megállapítani a naszódí választások után. Elhatározta továbbá, hogy Erdélyben, Bánátban, Besszarbiában és Bukovinában országgrszi nagygyűlést tartanak a közvélemény felvilágosítása végett.

A kormány kategórikusan cáfol.

A kormány mind ezeket a híreket a leghatározottabban cáfolja, éppugy mint azt a hírt is, hogy a kormány hivatalosan kérni fogja az ellenzéki vezérek szolidaritását a kölcsön realizálásához. A Vilto-rol határozottan megcáfolja a kormányválságról közzétett újsághíreket s közönséges koholmánynak mondja. A kormánylap szerint a lapok egyöntetűen álhíreket közölnek, amit leszögez, hogy lássa majd később a közvélemény, hogy ezek a lapok szisztematikusan hazudtak. „Nincs és nem is lesz kormányválság” — fejezi be a Vilto-rol.

Egyébként a ma esti Adeverul is azt írja, hogy Párisból kedvező hírek érkeztek a kölcsön ügyében s ezért a kormány hangulata utóbbi napon optimistára fordult.

Uletékes helyen kategórikusan megcáfolják azt a hírt, hogy Du-

Szerkesztőség és Hírdőhivatal
Str. Bob (volt Kismester u.)
No. 2. Szerkesztőség dőltán
hat óra után Str. Regina Ma-
ria (v. Deák Ferenc u.) No. 36
szám. — Telefon: Nappal 683,
este 184. — Előfizetési ár:
egész évre 800 lei, félévre 420
lei, negyedévre 220 lei és egy
hónapra 80 lei. Kálldőre
ezenek az áraknak kétszerese.
Hirdetések tarifa szerint. —
Aprőhirdetés egy szó 2 lei.

mitre közlekedésügyi miniszter lemond.

Szabadlábba helyezik a panamista képviselőket?

Az illovi törvényszék tegnap folytatta a petróleumpanama letartóztatottjai második csoportjának a vizsgálati fogsága meghosszabbítását ellen beadott felebbezése tárgyalását. E csoportban tartoznak Tolba és Candesti képviselők is. A védőnem részéről Zaganescu ügyvéd hangsúlyozta, hogy a botrány és a vádak boszu művei. Kérdezi, hogy lehetséges, hogy a vizsgálati iratok a sajtó egyrészében állandóan napvilágot látnak, míg a védelemnek nincs kellő betekintése azokba. Istrate Micescu szerint van valaki, aki meg akarja féltetni az ügyvédek. A vizsgálat nem folytatható fe szabadon. Az a véleménye, hogy az Eldorado ellen más petróleumvállalatok érdekében folyik a harc. A tárgyalást ma folytaták.

A „Rador” értesítése szerint egyébként a petróleumpanama vizsgálata majdnem teljesen befejeződött a vádirat is elkészült a legközelebbi időben belül, úgyhogy a letartóztatott képviselőket október elején szabadon bocsátják, hogy résztvehessenek mentelmi joguk felfüggesztéséről döntő parlamenti vitában.

Duca nyilatkozott a liberális párt vidéki tagozatai előtt.

A liberális párt több tagozata élükön a romániai pártszervezettel megjelent tegnap délután Duca, belügyminiszterrel, hogy felvilágosításokat kérjenek a belpolitikai helyzetről. Duca belügyminiszter a delegációknak kijelentette, hogy a kormányválságról elterjedt hírek a valóságnak meg nem felelő koholmányok, alapjában véve pedig pénzügyi manőverek, amiket egyesek anyagi szempontból előnyösen ki szeretnének használni.

A kormány azonban — mondotta Duca — szilárdabban áll ma a helyén, mint valaha és minden erejével azon lesz, hogy nyélbe üsse a külföldi kölcsönt és megvalósítsa a lejtábilizációt.

Iorga professzor magának követeli a kormányt.

Iorga professzor tegnap bizalmas megbeszélést tartott híveivel, amelyek kapcsán fontos kijelentéseket tett a belpolitikai helyzetről. Iorga rámutatott arra, hogy az utolsó erejével azon lesz, hogy nyélbe üsse a külföldi kölcsönt és megvalósítsa a lejtábilizációt.

Kijelentette, hogy szívesen venné az avereskanusokkal való kollaborációt, amennyiben azonban ez nem sikerülne, úgy kizárólag csak pártjának követelné a kormány átadását szabad választások bevezetésére. Végül pedig bizalmát fejezte ki a régensnácis iránt, amely — mint mondotta — hivatott a belpolitikai krízist minél sürgősebben megoldani.

A professzor egyébként ugyanezeket mondotta Lapedatu kultuszminiszternek, aki legutóbb a kormány képviselőiben tárgyalt vele a belpolitikai helyzetről.

Barbu Stirbey Titulescu kormányról beszél.

A Lupta tegnap esti száma érdekes cikket közöl, amely szerint egy ellenzéki vezetőpolitikus beszélgetést folytatott Barbu Stirbey herceggel a politikai helyzetről. Stirbey herceg kijelentette, hogy nem hisz a liberális kormány rövid időn belül való távozásában. A kormány válság még egyelőre távoli esemény.

Tény azonban az, hogy üdvösnök mutatkozik egy koncentrációs kormány létrehozása még pedig Titulescu elnöksége alatt, mert az ő személye a legmegfelelőbb erre a célra.

Stirbey herceg kijelentette, hogy a koncentrációs kormány hivatása szabad választások megejtése volna. A volt miniszterelnök nyilatkozatát belpolitikai körökben élénken kommentálják.

Százhuszonöt kilométeres óránkénti sebességgel repült az új óriás Zeppelin

Részletes jelentés a Zeppelin első útjáról

(Berlin, szeptember 19. Saját tud.) Friedrichshafeni jelentés szerint hatalmas tömeg folytonos óvációjában és négy repülőgép kísérete mellett emelkedett tegnap délután levegőbe az óriási Zeppelin a friedrichshafeni léghajócsarnok előteréből.

A startról a következőket jelentik: Kétszáz fél négy óra előtt az eddig meglehetősen heves szélroham kissé pihentet tartott s ekkor dr. Eckener rendeletét adott a hangár kapuinak kinyitására s a léghajócsarnokot körülvéve kerítés ellátolítására. Száz és száz munkáskéz a legnagyobb gyorsasággal hajtja végre a parancsokat, pilanatok leforgása alatt a léghajócsarnok sínei több száz méter távolságba meghosszabbított nyernekek és a léghajó a tartó köteleken startra készen áll a csarnok előtt. Dr. Eckener pár pillanatra magához kéri munkatársait, akikkel a próbarepülést előtt még egy utolsó megbeszélést tart. Ezután a mechanikusok elfoglalják helyeiket a motorkamrákban s megindítják a propellereket és motorokat. A propeller

bugni kezdenek, a motorok erősen berregnek, maga dr. Eckener is beszáll a léghajóba, amely a magasba emelkedik. Friedrichshafenből nyugati irányt vesz az óriás léghajó a levegőben s ezután a badeni-tó fölött repül, érintve Konstanz, Bregenz és Lindau parti városokat. A léghajó többször is megjelenik a léghajócsarnok területe fölött és gyakorlatozik. Kipróbálják a gyorsítást, siklórepülést. Több mint 3 órai próbarepülést után dr. Eckener kiadta a parancsot a leszállásra s az új óriás Zeppelin simán az előre meghatározott helyen földet ér.

A 3 óra 25 perctől 6 óra 48 percig tartott próbarepülést után dr. Eckener kijelentette a sajtó megjelent képviselői előtt, hogy az óriás léghajó próbautjával teljesen meg van elégedve. A léghajó maximális sebessége óránként 125 km. volt és 1400 m. maximális magasságba emelkedett a próbaut alatt. Négy repülőgép állandóan kísérte az új Zeppelint. A léghajó legközelebbi próbautja holnap délután lesz.

Amikor 120 ezer lejből háromhavi kiárusítás után még visszamarad 680 ezer lej

Elfajult a kereskedői verseny Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 19. A Mai Világ tudósítójától.) Valamikor, amikor a hatóságok még tudtak arról, hogy van egy kereskedelmi törvény és annak bizonyos paragrafusai intézkednek a tisztességtelen versenyről, aligha fordulhatott volna elő az alábbi épületes eset, melyről sokat beszélnek Kolozsvár kereskedő köreiben:

Két kolozsvári kereskedő megvette 120 ezer lejért a Szenkovics-féle üzlet vagyontömegét.

Ezzel a befektetéssel azután hozzáláttak „hatóságilag engedélyezett kiárusítás” megrendezéséhez. A közönség, mely könnyen lépre megy ilyen esetben, három hónapon keresztül látogatta ezt a hatóságilag engedélyezett kiárusítást, három hónapon keresztül szédítette önmagát azzal, hogy most olcsón és előnyösen vásárolhat.

Három hónapig tartott ugyanis a kiárusítás és a balga, egyszerű ember azt hinné, hogy a 120 ezer lejes vagyontömeget széthordták ezalatt teljesen. Mert vitték az árut, a kiárusítás jól beütött.

Az élelmes kereskedők azonban ugylátszik egy mesebeli „Terülj, terülj asztalkám”-at vettek a 120 ezer lejért, mert az engedélyezett három hónap után megjelent egy hirdetésük, hogy

a vagyontömegből megmaradt árut 680 ezer lejért eladták, de a vevő késedelmeskedik és ezért közjegyző közbenjöttével eladják a legtöbbet ígérőnek.

Tetszik ezt érteni? Vették 120 ezer lejért, három hónapig kiárusították és a maradékot 680 ezer lejes árban árverésen akarják a nagyközönségnek eladni.

Az árverés azonban botrányba fullt. Megjelentek azon érdemes kolozsvári kereskedő cégek főnökei, románok és kisebbségiek és egymás közt tárgyalták az esetet, mire a laikus publikum is felfigyelt és megtudván miről van szó, botrányos jelenetek között eltávozott.

Ugylátszik a matematikát még sem lehet megfordítani, a 120 ezer lejből egyelőre nem lehet 680 ezer lej maradék.

Egy új prefektusa és három prefektusjelöltje van Biharmegyének

(Oradea-Nagyvárad, szept. 19. Saját tud.) Megírta a Mai Világ, hogy tegnap távirati értesítés érkezett Nagyváradra a belügyminisztertől, amely szerint Bogdan Jonescu jogakadémiai tanárt Tempelean Dezső subprefektus, delegált prefektus helyébe, kinevezték prefektusnak.

A nagyváradiai alig vették tudomásul a prefektusváltást, mikor Mosoiu tábornoktól, a nagyváradai liberálisok vezetőjétől újabb távirat érkezett, amely szerint Bogdan Jonescu prefektusi kinevezése nem végleges. Mosoiu tábornok táviratában felhívta a biharmegyeieket, hogy egyezzenek meg egymás között az új prefektus személyére vonatkozólag és e célból három jelöltet állított, akik közül válogathatnak. Mosoiu tábornok prefektus jelöltjei a következők: Regmann Miklós volt prefektus, Bacalogu György ezredes, dr. Mocan Miklós ügyvéd, akik közül kiválogathatják a prefektus személyét, ha a jelenlegi prefektus kinevezését nem találják megfelelőnek.

Letartóztatták egy teher szállító hajó legénységét

(Konstanca, szept. 19.) Két nappal ezelőtt futott ki a konstancai kikötőből az „Azsia” nevű francia teher szállító hajó. A francia gőzöst a Fekete-tengeren dühöngő vihar elragadta és az elsüllyedés komoly veszedelemmel fenyegette.

A hajó kapitánya szigorú parancsokat adott a legénységnek a hajón való rend fenntartására, hogy sikerrel küzd-hessenek a tomboló vihar hullámveréseivel, a legénység azonban a kapitány iránti régi haragukból kifolyólag ellenszegült és valóságos sztrájkot proklamáltak a veszélyeztetett hajón.

Az „Azsia” hosszas vergődés után végre eljutott Alexandriába, ahol a hajó kapitányának kérésére a hajózó tengerészek közül negyvenhetet letartóztattak a rendőrség.

Elegáns
szőrmemodellek

DÉRI LAJOS

SZŐRMEÁRUHÁZÁBAN
CLUJ, MEMORANDULUI 3. SZ.
TELEFON 12-12

Hölgyek
figyelmébe!!

Filckalapok a legújabb,
a legolcsóbban a

CARMEN

kalapszalokban Cluj,
Calea Victoriei 4., alakítás, formálás 48 óra alatt.

Csak ma egyszer!

van alkalmunk meghallgatni a világhírű

DONI KOZÁK KORUS

egyetlen önálló nagy hangversenyt a

CORSO-FILMSZÍNHÁZBAN!

Kezdete este fél 10 órakor.

A nagyváradai munkásság súlyos helyzetét tárták fel a kommunista-per vádlottjai

Négy vádlottat hallgattak ki tegnap -- Ma kezdik meg a kolozsvári, aradi és marosvásárhelyi vádlottak kihallgatását

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 19. A Mai Világ tud.) A kolozsvári VI. hadtest hadbírósa előtt lefolyó monstre-per az egész ország érdeklődése kíséri élénk figyelemmel. A monstre-per tárgyalása vontatott tempóban halad, mert a vádlottak száma nagy, a vádirat pedig az egymásba tömörített események izgalmas változatát foglalja magában.

Dr. Rozvány Jenő vallomásában kombattáns argumentumokkal igyekezett megdönteni a kommunizmus vádjait és a tegnapi tárgyaláson is olyan momentumok merültek fel, amelyek kétséggé teszik igen sok vádlott szereplését a kommunista mozgalomban.

Négy vádlott egyszerre vall

A tegnapi tárgyalás reggel 9 órakor vette kezdetét. A vádlottakon már mutatkozik a napok óta tartó tárgyalás fáradtsága. A tárgyalás megrovidítése érdekében egyszerre négy vádlottat hallgatnak ki: Ullmann Sándor, Czeller Lajos, Bleich József és Almási Lajos tesznek vallomást, tekintve, hogy a vád általában egybehangzó ellenük: a szakszervezetek égése alatt kommunista forradalom előkészítésén dolgoz-

Ullmann egész vallomását gépetl papírról olvasta. Beszédét meghatározó szavakkal fejezte: segített azokat a börtönben szülőket, akikkel éveken keresztül együtt küzdöttem a munkásság sorsának feljavításáért. Humánus voltam, amikor ezt cselekedtem, ezért pedig engem elítélni nem lehet.

Súlyos a nagyváradai munkásság helyzete

Ullmann kihallgatása után Czeller Lajos szakszervezeti titkár vallomásra került a sor. Czeller rámutat arra, hogy nemcsak a hatóságok, hanem maguk a patrónusok is nagy előszerepet játszottak a kommunizmus vádját a nagyváradai munkásság ellen. A munkaadók minden eszközzel a munkásság egybetartásának letörésén dolgoznak és ezért a nagyváradai munkásság helyzete igen súlyosra vált. Általános tünet, hogy a nagyváradai munkaadók indokolatlanul leépítő tendenciával nehezítik meg a munkásság helyzetét és szaporítják a munkanélküliséget.

A „Phöbus“-vasgyárban beállott sztrájk is azért volt, mert a gyár igazgatósága a nehéz viszonyok között redukálni akarta a munkások fizetését.

A munkaadók állandó kapcsolatot tartanak fenn a hatóságokkal, hogy minket üldözzenek és ez a körülmény okoz minden bajt.

Bleich József és Almási Lajos a következő vádlottak, akik hasonló értelemben tesznek vallomást. Bleich kijelenti, hogy az inkriminált cikk, amelynek címe „Osztyárharc és áru-

vádpontot hoz fel ellene a vádirat.

Kertész dr. beismeri, hogy tagja volt az egységesítő bizottságnak, aktivitásának azonban eredménye nem volt, mert időközben megszűntek a londoni tárgyalások.

A stenografikus jegyzet komikus vád. Mintegy hat évvel ezelőtt nyaralásom alkalmával több szociológiai mű olvasása közben gyorsírási jegyzeteket készítettem magamnak. A jegyzetek ócskaruhák közt kallódtak és a házkutatás alkalmával kaparták elő. Jegyzeteimből mindössze csak két oldalt fordítottak le románra és a „kollektivizmus“ szót mindenütt kommunizmusnak betűzték.

Az a vád, hogy Lénártnak levelet küldtem volna a következő tartalommal: „Külföldről várok valakit. Hozd át utasítottam. Kertész.“ Ilyen levelet nem írtam. Ez különben sem én vagyok, hanem Kertész Miklós nagyváradai vasmunkás, akivel tendenciából tévesztettek össze a hatóságok.

Tanuvallomásának végén kijelenti, hogy két éve nem tagja az Alkalmazottak szakszervezetének és az, hogy szimpatizál a munkásmozgalmakkal még nem képezheti bűncselekmény tárgyát.

A tegnapi tárgyalás utolsó kihallgatottja Kacsó Ferenc volt. Előadja, hogy aktív részt vett a munkásmozgalmakban, mert a faipari munkások szakszervezetének főtákará volt. A hatóságok azonban annak ellenére, hogy Tatarescu miniszter aláírásával ellátott tartózkodási engedélye volt, kiutasították Nagyváradról.

Elnök: Egyszer táviratot küldött, amelyben kijelenti, hogy ha a hatóságok makacsodnak, engedély nélkül is megtartják a szakszervezeti gyűlést.

Kacsó: Ilyen táviratot soha sem adtam föl, nem is tudok róla.

Elnök: Kapott 5000 lejt Nagyváradról kommunista propagandára?

Vádlott: A fizetésem kaptam meg a

A régi nyár

meséje, szövege, zenéje, kiállítása igazi szenzáció!

szakszervezettől Marosvásárhelyen, nem ötezer, hanem csak ötszáz lejt. A pénzt Ábrahám Piri hozta. Igazolhatja ezt. Ekkor már Nagyváradon letartóztatták a vezetőket. Nemsokára engem is letartóztattak.

Elnök: Levelet írt Lénártnak, melyben vissza hívja, hogy tovább szervezzék a kommunizmust.

Vádlott: Nem felel meg a valóságnak.

Elnök: Egy programot készített, amely a kommunista mozgalom vezér-elveit foglalja magában.

Vádlott: Ezt a programot nem ér szerkesztettem, hanem Kautsky gazdaságpolitikai művéből másoltam ki, amit minden romániai könyvtárban árusítanak.

A védelem a tárgyalás befejezése előtt kéri az elnököt, hogy a nagyváradai rendőrségtől kérjék meg a Lénárt-hoz intézett levél eredetijét, mert a dossziében csak egy gépetl másolata van meg. Ugyanakkor pedig egy irasszakértő kinevezését is kérték a levelek hitelességének megállapítására.

A hadbírósa mindkét kérésnek helyt adott és ezzel a tárgyalás véget ért.

A mai nap folyamán kezdik meg a kolozsvári, aradi és marosvásárhelyi munkásvádlottak kihallgatását.

Ujabb rendelet a leltározási illetékek ügyében

Ma tárgyalják az Egyesült Közgazdasági Bank leltározási ügyét

(Cluj-Kolozsvár, szept. 19. A Mai Világ tudósítójától.) A csődbe jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági bank csődletartárának illetéke ügye óriási port vert fel annak idején a nagyszámu érdekeltek között. Dr. Pap Alexandru királyi közjegyző, mint ismeretes közel négy milliót igényelt a csődletartár elkészítéséért, Dr. Calutiu Martin csődtömeggondnok és Dr. Pop közjegyző között heves csatározások folytak a közjegyzői illeték miatt, melyek során a csődtömeggondnok azt állította, egy a törvényszékhez intézett beadványában, hogy a leltár tévesen van felvéve és sokkal kisebb a csődvagyon, mint amennyit a leltározó közjegyző feltüntetett. Miután a közjegyzői illetéket a vagyon nagysága után számítják fel, a csődtömeggondnok állítása szerint jóval kisebb lenne az illeték mint amennyit a közjegyző igényel.

Időközben az igazságügyminiszter rendeletet küldött a kolozsvári törvényszékhez, amelyben 40 ezer lejben limitálta a közjegyzői illeték maximumát. Közjegyzők álláspontja szerint ez a rendelet nem vonatkozott a már folyamatban lévő ügyekre és ezért Dr. Pop Alexandru közjegyző benyújtotta igénykeresetét a csődletartár illeték megállapítására. Dr. Cruciú Honoriu táblabíró a kolozsvári törvényszék csődbírója mai napra tűzte ki a tárgyalást Dr. Pop illetékének megállapítására. A tárgyalást megelőző napon újabb rendelet érkezett az igazságügyminisztértől a csődletartározási illetékek ügyében, amely szerint a közjegyzői illeték limitálása a már folyamatban lévő ügyekre is vonatkozik. A miniszter újabb rendelete érdekes jogi helyzetet teremtett ez ügyben és jogászai körben nagy érdeklődéssel tekintenek a törvényszék döntése elé.

Budapestre érkezett a jugoszláv vasutügyi bizottság

(Budapest, szeptember 19.) Todorovics Milan helyettes államtitkár dr. Markovics és dr. Lazarevics osztályfőnökök kíséretében ma este a magyar fővárosba érkezett, ahol a magyar delegátusokkal tovább folytatja a jugoszláv-magyar vasutügyi és hajózási kérdésekben megkezdett tárgyalásokat. A jugoszláv delegáció több napig tartózkodik ez alkalommal Budapesten s ez idő alatt remélhetőleg befejezik a függő kérdésekben a tárgyalásokat.

Arégi nyár

premiéreje ma este van a Magyar Színházban.

tak, az „egységesítő bizottság“ ülésein az angol—oroszbizottsághoz való lecsatlakozás mellett emeltek szót, amelynek célja tudvalevőleg a világ összes szakszervezeteinek egy forradalmi szakszervezeti internacionáléba való tömörítése.

Ullmann és Czeller — mondja a vádirat — bekapcsolódtak a „vörös segély“-akcióba, Bleich pedig cikket írt „Az osztályharc árulói“ cím alatt, amely kommunista forradalomra uszít.

Ullmann régi ismerőse a hadbírósnak. Többször állott már a kolozsvári bírák előtt, időközben azonban nagy vörös szakállát levágatta, úgy, hogy sokkal polgáriasabb színben tűnik fel. Előadja, hogy nagyváradai kereskedő és évek óta sokat szenved, mert tagja a munkásszakszervezeteknek.

Nem tagadom, hogy részt vettem a munkásmozgalmakban és intenzíven dolgoztam, mint a kulturbizottság tagja.

Ezért a tevékenységemért sokszor megszenvettem, egy ízben pedig hat hónapra el is ítélték, mert nem engedtem magam éjszakának idején ingben kiráncigálni ágyamból.

A továbbiakban elmondja, hogy egy ízben meghívást kapott dr. Kertész Rezső nagyváradai ügyvéddel együtt az egységesítő bizottságban való részvételre, közben azonban az angol—oroszbizottság feloszlott. Erről csak később értesültek, mert a romániai munkásságnak nagyon gyengék a kapcsolatai a külföldi munkásszakszervezetekkel.

Kifejtja a „vörös segély“ mozgalom lényegét, rámutatva arra, hogy a politikai elítéltek iránti könyörületéből segítette a mozgalmat s nem pedig azért, hogy kommunista forradalmat készítsenek elő.

Arégi nyár

lesz az idei évad slágeroperettje!

lás“, átment a cenzurán, mert megjelent az egyik szaklapban.

Végül mindannyian a nagyváradai munkásság nehéz helyzetét vázolták.

Apró vádak dr. Kertész Rezső ügyvéd ellen

Dr. Kertész Rezső nagyváradai ügyvédet a vádirat 22. szakasza azzal vádolja meg, hogy tagja az Alkalmazottak Szakszervezetének, részt vett az „egységesítő bizottság“ ülésein, ahol az „angol—oroszbizottság“-hoz való csatlakozást tárgyalták. A kommunista mozgalomban való élénk tevékenységének bizonyításul a vádirat felemlít egy gyorsírással teleírt füzetet, -звук аз? репуоу оропн зе уеафуре зик: „az egyetlen célhoz vezető eszköz a kommunizmus!“ Ezenkívül számos

HÖLGYEIM! Szenzációs olcsó árban szerezhetik be a legújabb divatu kalapokat

»IDEAL« KALAPSZALON

Cluj, Str. Regele Ferdinand 8. (volt Wesselényi-utca)

MEGNYILT

MEGNYILT

PAPP & FELSZEGI

Kolozsvár legelegánsabb

uri divat áruháza, Főter 14.

Erica cipőáruház mellett.

Viharos gyűlésen közölték a kolozsvári tisztviselőkkel a minisztérium döntését

Visszavonják-e a tömeges pereket a degradált tisztviselők? Félő, hogy visszaköveteli a kormány a két éven át felvett fizetésemeléseket

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 19. A Mai Világ tud.) A kolozsvári városháza tisztviselőinek ügye nem intéződött el azzal, hogy egyetlen tisztviselőt sem kellett elbocsájtani. A városi tisztviselők szerint ez az elintézési mód nem kielégítő. Az elégedetlenség ma nagyobb, mint mikor az volt a helyzet, hogy közel nyolcvan tisztviselőt el kellett bocsájtani a belügyminiszter rendelete értelmében.

A miniszter sokalja a tisztviselők számát

Dr. Simon városi tanácsos ma délebban egybehívta a városházi tisztviselőket és beszámolt bukaresti útjáról. A pénzügyi tanácsos ismertette a tisztviselőkkel a belügyminiszter álláspontját, aki

az előléptetéseket nem akarja elismerni.

Miután az a közigazgatási törvény 386 paragrafusával ellentétben van. A közigazgatási törvényt ugyanis a minisztériumban úgy magyarázzák, hogy mindaddig nem lehet előléptetni a tisztviselőket, amíg el nem készül a fizetések rendezéséről készülő törvény.

A kolozsvári városházán 1927-ben az Osvada-rezsim, 1928-ban a jelenlegi városi tanács léptette elő a tisztviselőket, amit azonban a minisztérium nem hajlandó elismerni és azt követeli, hogy

a tisztviselőket helyezték vissza abba a rangsorba, melyben 1926-ban voltak.

A belügyminiszter, mikor dr. Mihali polgármester és dr. Simon interveniáltak az elbocsájtandó tisztviselők ügyében, rámutatott arra, hogy

Kolozsvár volt az egyetlen erdélyi város, amely előléptetéseket eszközölt.

mióta a közigazgatási törvény életben van. Rámutatott a miniszter arra is, hogy a többi városokhoz viszonyítva Kolozsvárnak

tulsoz tisztviselője van

és míg a többi városok tisztviselői kára a költségvetés 10 százalékát emésztí fel, addig Kolozsvár költségvetéséhez viszonyítva nem 18 milliót költ évente tisztviselőkre, hanem 40 milliót.

Az elért eredmények

A miniszter argumentumai ellenére sikerült elérni azt, hogy egyetlen tisztviselőt sem kell elbocsájtania a városnak és mindenkit, aki a város szolgálatában állott, meghagynak állásában. Tény az, hogy ha a tisztviselőket visszahelyezik abba a ranglistába, amelybe 1926-ban voltak, ami a fizetések mértékében jelentékeny redukciónak okozott, de a városi tanács, amely eddig exponálta magát a tisztviselőkért, kedvezményes fávval, világító anyaggal és lakásokkal fogja kárpótolni a tisztviselőket, akiket a fizetésredukció anyagilag erősen érintett.

A városi tanács elhatározta, hogy a közeljövőben nem fog új tisztviselőket alkalmazni, hogy az időközben megürsödő állásokba a jelenlegi tisztviselőket léptesse elő.

Váratlan incidens

Mikor dr. Simon azt vázolta a tisztviselők előtt, hogy milyen jó dolguk lesz a jövőben, egy Dragos nevű tisztviselő váratlanul közbeszólt:

— Harminchárom éve vagyok tisztviselő és most fiatal gyerekeket helyeztek velem egy ranglistába.

Dr. Simon magyarázni próbálja, hogy miképpen folytak le a legutóbbi ranginkadrálások, de Dragos nem hagyja szóhoz jutni és izgatottan kiabál:

— Tanácsos ur minden jót ígér a tisztviselők számára, de azt nem mondja meg, hogy miből élünk meg.

Dr. Simon csendesíteni próbálja az izgatott tisztviselőt, aki azonban felállott helyéről és tüntetőleg elhagyta a termet.

Ki a felelős a jogtalanul kifizetett összegekért

Az erősen zavaró incidens után dr. Simon rátért az értekezlet tulajdonképeni tárgyára és arra kérte a tisztviselőket, hogy vonják vissza az előléptetések törzése miatt a város ellen folyamatba tett pereket. Ennek indoklására a következőket mondotta:

— Az esetben, ha a várost perelik az előléptetések elmaradásáért, akkor a város a miniszteri rendeletre kell hivatkozzon védekezésében, amely megtiltotta, hogy 1926 óta előléptetéseket eszközöljenek. A minisztérium pedig minden esetben azt a védekezést módosítja fogja választani, hogy követelni fogja azoknak a fizetési differenciáknak a levonását, amelyeket az 1926. évi előléptetés óta kifizettek a jelenlegi degradálásig. A városi tanács maga részéről könnyen elintézhetheti az ügyet, mert a miniszteri rendelet háttérre riarta: Tudomásul vettem. Ellenben a pénzügyi osztály tisztviselői, akik a fizetéseknek a végrehajtó szerv szerepét képezték és habár tudták, hogy a rendelet értelmében csak az 1926-os ranglista szerint kellene fizetni a tisztviselőket, mégis az 1927. és 1928. évi előléptetések szerint folyósították a fizetéseket, egyformán felelősek a túlfizetésekért azokkal a tisztviselőkkel, akik felvették ezeket a fizetéseket, habár tudták, hogy nem jár nekik.

Ha ellenben visszavonják a pereket...

E magyarázat után Simon tanácsos kifejtette, hogy az esetben, ha a tisztviselők visszavonják a folyamatba tett pereket, a belügyminisztérium esetleg nem fogja követelni, hogy visszafizessék a fizetési differenciákat. A minisztérium jelenleg a közigazgatási törvény módosításával foglalkozik és valószínűleg törölni fogják a sérelmes

386-ik paragrafust, amit októberben a parlament elé terjesztenek. Miután a degradálásokról megindított kártérítési perek tárgyalásának elhalasztása nem jelent jogvesztést, a legokosabb, ha a tisztviselők türelemmel várnak a közigazgatási törvény módosítására és nem kockáztatják pár havi várakozásért 24 havi fizetési differencia visszafizetését. A városi tanács, amely eddig is a legjobb indulattal volt a tisztviselők iránt, ígéretet tesz, hogy senkit sem fog felvenni pár éven belül tisztviselőnek és a jelenlegi tisztviselők pár éven belül valamilyen előléphetnek. Az esetben pedig, ha a közigazgatási törvényt módosítják, akkor semmi akadálya sem lesz annak, hogy a városi tanács a minisztérium által visszavont előléptetéseket érvényesítse.

Tisztviselők, akik nem teljesítik köteleességeiket

Ezután dr. Simon igen érdekes bejelentést tett, amivel be is fejeződött a tisztviselők értekezlete. Elmondotta, hogy számos ügyosztályban a tisztviselők nem teljesítik köteleességeiket és hónapok telnek el, amíg egy aktát elintéznek.

Nem járnak be rendszeresen hivatalaikba és akár reggel 8 órakor, akár délelőtt 11 órakor keresik őket, sohasem találhatók. Dr. Simon arra kérte a tisztviselőket, hogy habár a miniszter degradálta a tisztviselői kar nagyrészét, mégis lelkiismeretesen teljesítsék köteleességeiket, annál is inkább, mert a városi tanács kvalifikációs lapokat fog felfektetni és a köteleességeiket elhanyagoló tisztviselőket állásaikból elbocsájtja.

A tisztviselők álláspontja szerint a minisztériumban félreértelmezték a közigazgatási törvényt

Dr. Simon bejelentései nagy feltűnést keltettek a városházi tisztviselők között. Habár a tanácsos által közöltből kitetszett a városi tanács jóindulata a tisztviselőkkel szemben, a hivatalnokok között mégis nagy elégedetlenséget keltett. A városháza nagytermében csoportok alakultak, amelyek vitát kezdtek a per visszavonása felett.

— Nem vonjuk vissza, mert jogunk van az előléptetéshez, — hangzik az egyik csoportból.

Egy másik csoportban egy városi

ügyész magyarázza: A közigazgatási törvény 386. szakasza szerint mindaddig érvényben marad az előléptetések-re vonatkozólag a jelenlegi rendszer, míg a fizetések harmonizálásáról szóló törvényt életbe nem léptetik. Eszerint a jelenlegi rendszer keretein belül jogunk van az előléptetésekhez és tévesen értelmezte a minisztérium a törvényt, amikor azt állítja, hogy senkit sem lehet az új törvény elkészítéséig előléptetni.

A legtöbb tisztviselő pedig panaszkodik: Az elbocsájtásra ítélt tisztviselők, akik 1926 óta jöttek a városhoz, a régi tisztviselők rovására léptették elő.

Egy másik tisztviselő pedig azt magyarázza, hogy a városi tanácsnak le kellett volna mondania, mikor a minisztérium visszavonta jogtalanul az előléptetéseket, amivel a város autonómiáját is megsértette. Egy jogászokból álló csoporthoz fordulunk és megkérdezzük, hogy visszavonják-e az előléptetéseket indított pereiket.

— Semmi esetre sem, — hallatszik az egyhangú válasz — a semmitől sem majd eldönti, hogy kinek van az előléptetések ügyében igaza.

Szereti-e a gyermekét?

II akkor

Siposnál

vegyen neki harisnyát, kötött mellényt és az egész iskola idényre megszabadult a gondjaitól!

Szereti-e saját magát?

akkor Siposnál vegyen magának és hozzátartozóinak harisnyát, kötött mellényt, pulóvert, keztyűt, ur- és női divatcikkeket, csipkét, szallagot, fehérneműt, alstrico ruházatot és mindenféle rövid árut. Vidékről levélileg is rendelhet. Meg nem felelőért a pénzt is visszaadja.

SIPOS

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 8. sz. Telefonszám 720

Hühnefeld Szófiából startol Indiába

(Bécs, szeptember 19.) Hühnefeld bárót Szófiában nagy ovációval fogadták. A kitűnő német oceanrepülő ma startol India felé. A lapok munkatársainak kijelentette, hogy Szófiát azért választotta repülőútjának közbenső leszállási állomásul, mert ezzel is kifejezésre akarta juttatni a bolgár nép iránt érzett rokonszenvét.

Üveg-udvar **FISCHER** Üveg-udvar

C L U J

Karlsbadi
Ebédlőszerviz
6 szem.
L. 780°-

Alpacca
Evőcszköz
6 szem.
L. 260°-

Karlsbadi
Kávészerviz
6 szem.
L. 960°-

H I R E K

— Majláth püspök Kolozsváron. A római katolikus Státustanács taggyűlést tartott, amelyen Majláth püspök is részt vett. A gyulafehérvári püspök ma hajnalban elutazott.

— Október elsején foglalja el Minovici professzor kolozsvári katedráját. Minovici professzor, a bukaresti „kék kerület” primárja lemondott az egyetemi tanárok lakóhelyéről szóló törvényre való hivatkozással, mert október elsejétől fogva a professzor állandó lakóhelyét Kolozsvárra teszi át, ahol a kolozsvári egyetemen katedráját foglalja el.

— Hoover fentartja a bevándorlási korlátozásokat. New-yorki jelentés közli, hogy Hoover amerikai elnökjelölt körútján tartott egyik beszédében a bevándorlási korlátozások fenntartása mellett foglalt állást. Hoover ígéretet tett, hogy amennyiben megválasztják elnöknek, mindent el fog követni a két válsággal küzdő amerikai iparág, a barnaszénbányászat és a textilipar érdekében. Hoover ugyanakkor dicsőítette a republikánus uralmat, amely alatt még is el lehetett érni, hogy az amerikai munkás átlag életszínvonala háromszor-négyszer jobb, mint a hasonló munkájú európai munkásé. Hoover kijelentette, hogy helytelen dolog a természetellenes megsemmisítése. Ezeket külföldön akkor is, piacra kell dobni ha a piacra dobás le is verné átmenetileg az árakat.

— Gyanus csomagot küldtek a spanyol királynak. Stockholmból jelentik: A főpostán tegnap egy a spanyol királynak címzett félkilogrammos csomagot foglaltak le, a melynek tartalmáról olyan hírek keltek szárnyra, mintha a csomagban bomba volna. A gyanus csomag a hatóság jelenlétében fogják elbontani.

— Argetoianu miniszter cáfolata. A Rador távirati iroda felhatalmazást nyert az Ellenzék című lapban Argetoianu helyettes külügyminiszternek egy külföldi diplomatával Színájában folytatott és Romániának az optánsperben elfoglalt álláspontja esetleges megváltoztatásáról szóló tudósításának kategórikus megcáfolására. Az Argetoianunak tulajdonított kijelentések koholmányok.

— Budapest—Balatonfüred két óra tíz perc. Budapestről jelentik: Tegnap Balatonfüred állomására beutazott Budapest felől egy motorvonat, amelynek egy vagonja van s amelyben negyvenhat utas foglalhat helyet. A távot a motoros két óra tíz perc alatt tette meg, holott eddig a gyorsvonatnak négy órai időre volt szüksége, hogy a távot befuthassa.

— Ma szállítják a vásárhelyi fogházba a rablógyilkos zenész örmestert. Marosvásárhelyről jelentik: Petru Ion zenész örmestert, aki tegnapelőtt meggyilkolta a szalárdi erdőkerülőt és Balának adva ki magát, terrorizálta a vidéket, Muntán palotailvai csendőrmester letartóztatta és a mai nap folyamán beszállítja a marosvásárhelyi ügyészség fogházába.

Csak október 8-án kezdődik a tanév a lyceumokban

A gimnaziumok október 1-én nyílnak meg

(Bucaresti, szeptember 19.) A közoktatásiügyi minisztérium tegnap rendeletet adott ki, amelyben kitolja az iskolaév megnyitásának időpontját, mert a tanárok a pótvizsgákkal és különböző vizsgáztatásokkal vannak elfoglalva, továbbá, mert a középiskolai tanterv életbeléptetése késedelmeket szenvedett.

A rendelet szerint a lyceumokban a tanév szeptember 25. helyett október 8-án veszi kezdetét, a gimnaziumokban, tanítóképzőkben és ipariiskolákban pedig okt. 1-én kezdődik a tanítás.

Az elemi iskolák megnyitásának időpontjában nem történt változtatás. Ugyanez a helyzet az egyetemeken is.

Még ebben az évben összehívják a leszerelési bizottságot

Bernsdorff gróf újabb javaslatot nyújtott be a leszerelési értekezlet összehívására

(Genf, szept. 19. A Mai Világ tudósítójától). A harmadik leszerelési főbizottságban Bernsdorff gróf német delegátus határozati javaslatot nyújtott be az általános leszerelési értekezlet összehívása érdekében. A javaslat sokkal határozottabb megszövegezésű, mint amelyet Paul Boncour francia delegátus ebben a kérdésben már előzőleg benyújtott. Bernsdorff ja-

vaslatának lényege, hogy a közgyűlés bízza meg a tanácsot a leszerelési konferenciának még ebben az évben leendő összehívására.

Hosszabb vita után a főbizottság albizottságot küldött ki a főbizottság végleges határozati javaslatának megszövegezésére, melynek tagjai többek között Benes, Bernsdorff, Boncour, Cushman.

— Meghalt a monrai autószerencsélenség huszonharmadik áldozata. A Stefani távirati iroda jelentése szerint ma a monrai kórházban meghalt az autószerencsén történt katasztrófának huszonharmadik áldozata.

— Hatszáztíz ember pusztult el Guadeloupe szigetén. Párisból jelentik: A Havas távirati iroda legújabb jelentése szerint a francia protektorátus alatt álló Guadeloupe szigeten hatszáztíz ember esett a tornádónak áldozatul.

— Repülőgép, amelynek nem kell start. Londoni jelentés szerint La Cierva spanyol pilóta tegnap speciális konstrukciójú kis repülőgépén átrepülte a La Manche csatornát. A spanyol pilóta az utat a tenger felett husz pere alatt tette meg. La Cierva repülőgépéhez egyáltalán nincs szüksége starthelyre, mert csaknem függőlegesen tud a levegőbe emelkedni és onnan le is szállni. A repülőgépnek 240 lóerős motora van. La Cierva a napokban a le bourget-i repülőtéren szakértő bizottság előtt bemutató repülést fog végezni.

Ferencváros legyőzte Újpestet

(Budapest, szept. 19.) Ferencváros—Újpest 1:0 (0:0. 2x25 perces barátságos mérkőzés. Góllövő Kohut.

Berlin elleni válogatott—Prága elleni válogatott 2:1 (2:1).

— Nagybányán tartóztatták le a legnagyobb nagyváradi pincért. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi rendőrség körözölevél alapján a nagybányai rendőrség letartóztatta és Váradra kísértette Koteles János pincért, ki egy nagyváradi vendéglős fiatalkorú lányát elkábította és elrabolta szülei lakásáról. A pincér azután visszaült a fiatal lány védtelen helyzetével és megrontotta azt. A rendőrség megállapítása szerint ez nem a zelső esete Koteles Jánosnak, mert már több ízben hasonló módon kerített hálójába fejletlen fiatal gyereklányokat. Átadták az ügyészségnek.

— Október 14-én ünnepli nagyváradi zsidósága a Cion-templom felszázados fennállását. Nagyváradról jelentik: Nagyváradi zsidósága nagyarányú előkészületeket tesz a Cion-templom felszázados fennállásának megünneplésére. Az ünnepélyt október 14-én tartják meg, mikorra meghívták az ország összes kongresszusi hitközségeit. Az ünnepélyt diszközgyűléssel nyitja meg a nagyváradi kongresszusi hitközség, majd utána Istentiszteletet tartanak a Cion-templomban. Október 14-én ünnepel meg a Szilágyi Dezső uccai elemi iskola 25-éves fennállását.

— A budapesti droguisták bojkott alá akarják helyezni a Cotty-illatszergyáros világhírű készítményeit. Budapestről jelentik: Cotty illatszergyáros, ki nemcsak a leghíresebb párisi illatszergyáros, hanem több francia lapnak a tulajdonosa is, lapjaiban magyargyalázó cikkeket közölt. A budapesti droguista ipartestület vezetősége tegnap rendkívüli ülést hívott össze, amelyen felháborodva tárgyalták az ügyet. A droguista ipartársulat táviratilag utasította a bázeli nemzetközi droguista kongresszusra kiküldött delegátusait, hogy rögtön lépjenek Cottyval összeköttetésbe és teljes elégtételt követeljenek tőle a magyarság megrágalmazásáért. Az esetben, ha Cotty nem ad megfelelő elégtételt, a budapesti droguisták bojkottálni fogják gyártmányait.

Hirdessen a Mai Világ-ban

Üvegesek
Kertészek
Építésszek
Kereskedők
Uradalmak
Gazdálkodók
Földészek

FIGYELEM!

Olcsó táblaüveg

prima, kartelen kívül azonnali szállításra kapható

KEREKES ERNŐ

táblaüvegkereskedőnél, Cluj-Kolozsvár. - Telefon: 586

»ERICA« CIPŐÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIRII 13. SZÁM

Külföldi őszi cipőújdonosságok exkluzív választékban megérkeztek.

Telefon interurban 578

Vidéki rendeléseket pontosan eszközlünk.

Telefon interurban 578

— A tisztviselők kérdésében már nehezebb lesz a döntés, miután a tisztviselők nem pótolhatatlanok és a romániai tisztviselők között napról napra nő a munkanélküliek száma.

Habig, Borsalino, Tress, Mossant,

és más nyulszőr kalapkülönlegességek nagy választékban érkeztek a

KALAPKIRÁLYHOZ Cluj, Piața Unirii 4

Eredeti Pichler-kalapok. Őszi reklám: Bolyhos divatkalap 260 lej

SPORTVILÁG

A Rapid lesz a Ferencváros ellenfele a középeurópai kupadöntőben

(Bécs, szept. 19. A Mai Világ tudósítójától.) Tudvalevőleg a Rapid már kétszer játszott a cseh bajnoksággal, a Victoria Zizkov-val és most semleges pályán harmadszor kellene megmérkőzniük, hogy a győztes a kupadöntőben részt vehessen. A Rapid azonban nem hajlandó erre, hanem egy Meduna nevű cseh játékos jogosultán szereplése címen kérte, hogy a mérkőzést 3:0 arányban írják a javára. Valószínűleg a kupabizottság helyt ad a Rapid óvásának.

Nurmi Budapestre utaztában lezuhant, de megmenekült

(Bécs, szept. 19.) A münchen-bécsi légi ut egyik Repülőgépet ésaknem végzetessé válható szerencsétlenség érte. Az utasszállító gép propellerje eltört és csak a pilóta lélekjelenlétének köszönhető, hogy sikerült siklórepüléssel több mint száz méteres zuhanás után földet érnie. A repülőgép utasai között volt Wilhelm Feuchtwanger, a híres karmester és Nurmi, a finn csodafutó, aki repülőuton igyekezett budapesti versenyére.

Megoperálták Zsák Károlyt a legnépszerűbb magyar kapust

(Budapest, szept. 19.) Zsák Károly, a válogatott kapusrekorder az őszi futbalszezonban még nem játszott. Ennek az oka az, hogy Zsák könyökében annyira összegegyültek a levált csontszilánkok, hogy a karja megmerevedett és a kitűnő kapust meg kellett operálni.

Az operációt, mint értesülünk, a múlt hét végén végezte el Verebely tanár. Az operáció kitűnően sikerült és Zsák Károly rövidesen elhagyhatja a kórházat.

Leszállították a kolozsvári sporttelep helyére

Hogy a kolozsvári futbalsport visszanyerhesse régi közönségét, most a városi sporttelep pályafentartó bizottsága elhatározta, hogy a belépti jegyek árait lényegesen leszállítja. Ezzel az intézkedéssel határozottan a közönség minden rétege számára hozzáférhetővé tették az őszi bajnokimérkőzések látogatását. Most már igazán semmi akadálya nincs annak, hogy amatőr sportunkat a

közönség pártfogolja és ezzel lehetővé tegye annak megismosodását, hogy életképesse válna, az anyagi lehetőségeik is meglegyenek és ismét felvehesse a már-már kiépült nemzetközi kapcsolatokat.

A németek feloldják a profi futballbojkottot

(Berlin, szept. 19.) A Deutscher Fussballbund elnöksége a legközelebbi weimari konferencia elé olyan javaslatot terjeszt, hogy a jövőben szabad legyen a magyar, osztrák és cseh profifutballesapatokkal való mérkőzés. A Bund azonban az alszövetségekre bízta, hogy megengedjék egyesületeiknek a mérkőzést a proficsapatokkal vagy sem.

Uj középsatárt próbál ki legközelebb a Hungária

(Budapest, szept. 19.) A Hungária, mint értesülünk, Kalmárnak a csatársor közepén való szerepeltetését csak ideiglenes megoldásnak tekint. A Hungária leszerződött Urbancsikot, a Pesterzsébet volt középsatárát és legközelebb vala-

melyik barátságos mérkőzésen ki is fogja próbálni. Ha Urbancsik beválik, 6 fog középsatárt játszani, Kalmár pedig hátrakerül a center-halfbá.

Miss Lenglen visszavonul

Nizzai jelentés szerint Susanne Lenglen tenniszbajnoknő kijelentette, hogy visszavonul a tennissporttól és a jövőben sem mint professzionista, sem mint amatőr nem fog szerepelni a nyilvánosság előtt.

A marosvásárhelyi tenniszverseny megkezdődött. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi tenniszversenyek az érdeklődésnek megfelelően folynak és már eddig is néhány szép küzdelemben volt részünk. A versenyek eddigi eredményei a következők:

Ifjúsági egyes. 1. Simon Endre. 2. Fekete János. 3. Eperjessy Bandi és Fáy József.

Női páros. 1. Farkas-Kiss. 2. Br. Benz-gr. Teleky.

Férfi páros. 1. Réthy-testvérek. 2. Gárdos-Láni. 3. Pap-Kerner. Női egyes. 1. Br. Benz Ninon.

Elérte New-Yorkot a tornádo

Floridában a milliomosok palotáit fosztogatják

(Páris, szept. 19. A Mai Világ tudósítójától.) A Havas távirati iroda new-yorki távirata szerint a pusztító vihar közeledik New-York felé. A szélroham sebessége ötven mértföldre lecsökkent ugyan, de a new-yorki hatóságok így is intézkedéseket fogantattak, hogy a lakosságot és üzemeiket ne találja készületlenül a vihar. Valószínűnek tartják, hogy ya vihar napokra megbénítja a hajóforgalmat. A kikötőkből a menetrendszerű hajók tegnap már nem is indultak Európa felé.

Floridában eddig száznegyvenkilenc holttestet számoltak össze, amelybe nincsenek beszámítva Westpallbach áldozatai.

A milliárdosok palotáit, amelyeket a forgószél megrongált a banditák fosztogatni kezdték, úgy hogy rövidesen statáriumot rendelnek el. Portóricóban negyvenhárom város lakossága éhezik. Nagyszámu katonaságot rendeltek ki az ellátás elősegítésére és a rablások megakadályozására.

MOZIVILÁG

Franciaországban filmezik Dolores Del Rio, a legnagyobb drámai filmsztár

Németországban a hetedik nagyipar a filmgyártás, míg Franciaország egészen 1927-ig csak egyszerű filmkísérleteket produkált; egységes filmgyártás azonban nem volt.

Az 1928-as év fordulópontot jelent a francia kinematográfiában. Herriot volt miniszterelnök meg-

adta a lehetőségeit annak, hogy Franciaországban egységes alapokon induljon meg a filmgyártás.

A franciák csatát vívtak az amerikaiakkal és ez a csata az amerikaiakat képviselő Will Hays mozi-cár teljes deferálásával végződött. Létrejött a francia-amerikai és a francia-német filmgyártás, amelynek értelmében Amerika és Németország nemcsak filmeket, hanem sztárokat is cserél Franciaországgal.

A francia filmgyártás, amelynek látható feje és organizátora Sapéne, a „Matin” főszerkesztője, ma már 100 színészt, 2000 statisztát, sok író és 1000 technikai munkást foglalkoztat. A legnagyobb atelier Joinville-ben van és kapacitása évente 40 film. A Joinville-i ateliérben jelenleg a Cineromans filmjeit forgatják, amelyek közül a legelsőnek

Zola Emil: Pénz-e készül el. Ebben a filmben már játszik az egyezmény alapján Franciaországnak kölcsönadott *Brigitte Helm* és Alfred Abel is. A Pénz után azonnal hozzálatnak az Asszony és a bábu felvételéhez, amelyben a női főszerepet a most odaérkezett *Dolores del Rio* fogja játszani, ha Will Hays betartja erre vonatkozó ígérteit.

A franciákban igen erős önkritika él és a filmgyártás vezérei tisztában vannak azzal, hogy meddig terjed studiójuk, rendezőik és művészeik tehetsége. Ez a világosan-látás az oka annak, hogy keresik a nemzetek filmgyártásával az összeköttetést.

Fred Niblo rendezte a „Királynő lovagja”-t. Ma este nyitja meg a Select-mozgó őszi évadját id. Dumas, a „Három testőr”, illetve a „Királynő lovagja” című szuperfilm bemutatásával, amelynek főszerepét a kitűnő Douglas Fairbanks alakítja. Még visszaemlékezhetünk Fairbanks világsikereire: a „Bagdadi tolvaj”, „Fekete kalóz”, „Az erdők királya”, „Zoro” és a többi filmek mind állomásai voltak annak a káprázatos pályafutásnak, amelyen a nagy filmsztár arrivált. A ma bemutatásra kerülő „Három testőr”-nek külön érdekessége, hogy azt Fred Niblo, az utóbbi évek legnagyobb rendezője rendezte és így a film talentumos ember munkájának stigmáját viseli magán. Tegnap este a filmet hatalmas sikerrel mutatták be a sajtó képviselői előtt.

A kolozsvári SELECT és URANIA-mozgósínházak szeptember huszadikán, csütörtökön nyitják meg őszi szezonjukat. A szezonnyitással egyidejűleg életbelép a téli rendszer, amelyet a nyári hónapokra felfüggesztettek. Ilyenformán az előadások kezdete naponként megint délután 3 óra. 3-5-ig a zártszék ára 20 lej, páholyülés 30 lej, a többi előadásokra a régi belépti-díjak vannak érvényben.

Szülők

leányaik és fiaik részére

Iskolai harisnyát
Iskolás szvetttereket
Iskolás egyenruhát
Iskolás egyensapkát
Iskolás egyenkötényt
valamint

Iskolai intézetekben előírtak

ágyneműt és fehéreneműt

leány vagy fiuk részére szolid áron és tartós kivitelben csak a

Hercules Áruház-

ban Cluj,
Calea Regele Ferd. 12.
vásárolhat.

Nyugdíjas tisztviselőket

akvizíciós munkára
fix fizetéssel és magas jutalékkal
állandó munkára
keresünk
(Cim a kiadoban)

Fogadjunk...

— Fogadjunk Pancser, el sem hiszi, ha mondom, hogy nem tudom megérteni a petróleum panamistákat, akik már megkapták a pénzt, amikor újabb hamisítást követtek el?

— Nézze kérem a kolozsvári törvényszék előtt állott ma egy tolvaj, akitől a bíró megkérdezte, hogy ha már ellopott százezer lejt, miért vitte el a tulajdonos óráját és gyűrűjét is...

„Bíró ur — felelte a vádlott — én csak a közmondáshoz tartottam magam, hogy a pénz egyedül nem boldogít...”

— De mit szól hozzá, hogy Stelian dogit...

Popescu igazságügyminiszter imondását kolportálják?

— Mondjon le róla kérem...

— Na de hát nem enged, hogy olyasféléket irjanak róla...

— Nézze kérem, Kovácsnak mondja egy barátja, hogy egy társaságban rémes dolgokat beszélnek róla...

„No hallod — feleli Kovács — ha nem vagyok ott, miattam akár fél is pofozhatnak...”

— Érttem Pancser ur... De mit szól hozzá, hogy egy ember egy ingben ment végig az utcán ma?

— Lefogták?

— Nem, mert azt hitték, hogy az adóhivatalból jön... De Pancser ur mit szól hozzá, hogy Balán szódásüvegeket vagdos látogatói fejéhez?

— Hát ez a bandita is várhat, amíg én meglátogatom...

— Csak ő ne látogasson meg minket?

— Jól őrzik vajjon? Ebben a hitben maradjenk...

— Pardon Pancser ur, nincs valami új rendelet?

— Minek rendelet? Ugyis tudja mindenki, hogy Gladys cipőkrém használatát a legjobb.

— De Pancser ur, tudja azt, hogy a gyermekek előtt nincs ma már titok?

— No hallja, minden gyerek tudja már manapság, hogy a leg-szebb iskolai ruhát és egyensapkát ADLERNEL kapja a Szentegyház-ucca 5. szám alatt.

Fővárosi kiállítás utcai és sport

öltönyök, felöltők már 4000 lejtől

E. Sylvester Ferenc

urizabóságában későbbiek Cluj, Minoritilor 4 sz.

Zeneiskolai beiratások

után rendelje meg kottáit a

Hegeudis

kottásboltból,
Oradea-Nagyvárad.

A KÖZÖNSÉG SZEME

A kolozsvári bejelentőhivatal balladája

A Mai Világ tízezer lejes pályázata

A közintézményekről, különösen pedig a közhivatalokról a napi lapok hasábjain, akárcsak a mindennapi életben, sok szó esik. A törvényt kereső közönség lépten-nyomon sikanériák-nak van kitéve s ha a bajok eredetét kezdi kutatni, rájön arra, hogy a nagy gépezet apró csavarjaiban történt defektus.

Panaszom súlyos és ha tíz percig miniszter volnék alaposan elgondolkoznék a dolgon. A kolozsvári bejelentő hivatal balladája minden nyugati gondolkodású embert megfontolásra készíthet. A városi tanács a gazdaságos pénzspórolás principiumain elidulva leépítette a kolozsvári rendőség bejelentő ügyosztályát, azt a hivatalt, ahol százhuszer ember lakásügyeit tartják nyilván és Erdély fővárosainak személyazonossági ügyeit kezelik.

Előbb leépítették, aztán „visszaépítették” a tisztviselőket, a helyzet azonban nem változott a fontos ügyosztálynál. A defektus rendszer folytán valóságos kinszenvedéssé vált egy közönséges akta aláírása ennél a hivatalnál. Naponta százával tolonganak a város polgárai Ilia rendőrigazgató, a főnök szobája előtt, aki irodájában verítékezve dolgozik, a munkát azonban nem győzi, mert — mint állítja — kevés a hivatalnok és így a feltornyosított munkát csak lassu tempóban lehet elvégezni.

Az embereknek az idegeire megy a fél napi várakozás egy olyan akta után, amit normális körülmények között pár pillanaton belül kellene elintézni.

Nehogy azt higgyék azonban, hogy a kolozsvári bejelentő hivatalnál uralkodó tarthatatlan állapotok lokális jellegűek. A sikanériák és az idegrontó vegzatuárk tul mennek az ország határára, mert a bejelentő hivatal az, ahol az idegenforgalom hivatalosan lebonyolódik.

Nyugodt és normális rendszerhez szokott idegenek érkeznek, akik minden bizonnyal megdöbbennek azokon, amiket itt tapasztalnak s ha egyszer hazatérnek Nyugaton levő patriájukba, minden bizonnyal a kellemetlen emlékek szarkazmusával mesélik el idegke-re menő esetüket a bejelentő hivatal-lal.

A hivatalfőnök azt állítja, hogy a városi tanács elbocsájtotta a tisztviselőket, a városnál viszont azt hangoztatják, hogy a tisztviselőelbocsájtás a miniszter rendeletére csak formai volt, valóságban azonban nem történt meg a leépítés.

A közönséget ez mind nem érdekli. A város polgárai súlyos összegű adókat fizetnek azért, hogy a városnak tisztviselői legyenek, akik mindenkit ügyes-bajos dolgaiban kiszolgáljanak s nem pedig azért, hogy a dolgozó emberek drága idejét elpocsékolják igénytelen jelentőségű hivatalos ügyek elintézésével.

Ha tíz percig miniszter volnék, megkeresném, hogy hol van a defektus, amely tarthatatlanná teszi a közállapotokat.

Molnár János
tisztviselő.

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban minden szó 2 lej. Vastagabb betűvel szedne 4 lej. A legkisebb apróhirdetés 25 lej. Álláskeresők részére egyszerű hirdetés 20 lej. — Az apróhirdetések díja előre fizetendő

„Ösz” jelígenek 3 levele van a kiadóban.

Ugyes kifutó fiut kerestünk azonnali belépésre. Cím a kiadóban.

Kereselek tanulót, fiut és leányt fizetéssel. Tíon cipész-tízem, Bástyá utca 6. szám.

Német és román nyelveket vagy kereskedelemi levelezést olcsón tanítok. Cím: Lloyd Express, Cluj. Ugyes kifutó fiut azonnali felvételre. Cím a kiadóban.

Azonnali beköltözhető. Gyermekek-telen házaspárnál a belvárosban, (Str. Vasile Alexandru) Liniczeg-ucca 9. szám alatt egy szoba konyhás lakás kiadó.

Katrinec Mihály elvesztette CFR. arcképes igazolványát. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, Csertörő-ut 32. sz. alatt.

Lakótársat keresek csinosan butorozott szobába; fürdőszoba használattal. Cím a kiadóban.

Belvárosban különbejáratu butorozott szobát október 1-re keresek, „Menyasszony” jelígre.

Román, angol, francia, német, magyar olasz, szláv stb. fordítások. — Levelek, kérvények, periratok, tudományos, műszaki közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító-iroda, Str. Rakia (v. Kötő-ucca) 2. szám. Telefon 831.

Olcsón eladó boroshordó és szoba-gőzfűtő, Farkas-ucca 11. szám alatt.

Veszek ócska férfi ruhát, legmagasabb árban a volt Biasini szállodában, Strada Avram Iancu, volt Petőfi ucca 18. jobbra, hátul az udvarban. Adol Jakab.

Atadó Óvárban jömeneteli szabó tizlet. Cím a kiadóban.

Ki akar könnyű munkával jó jövedelmet biztosítani magának. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők.

Van szerncsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Mode de Páris divatszalonomat a Strada Vlahuta (volt Bolyai-utca) a városi vízművekkel szemben helyeztem át. Vállalok angol és francia női ruhavarrást, ugyisntén női és férfi fehérneműt, kézi és géphímzést, előnyomtatást jutányos áron. Szíves pártfogást kér: Mode de Paris.

3 drb. szabadalmi jogaimhoz pénzért társat keresek, vagy esetleg teljesen eladnám u. m.: 1. Nikotin-fogó és füst-kötő szipkaszár, semmiféle berakás nélkül. 2. Élesztőszekrény, mely légmentesen tartja az élesztőt, azonban a kért mennyiséget levágja és kiadja, anélkül, hogy kézzel nyuljanak az élesztőhöz. 3. Sétára és alvásra alkalmas önműködő gyermekkosci. Kera Sámuel Zimboru, jud. Cluj.

FOTO IDEAL

fényképész és nagyítási műterme
Cluj, Piața Cuza Voda 5.
(VOLT BOESKAY-TÉR)

SZÍNHÁZ

SZÍNHÁZI IRODA HIREI

HETI MŰSOR

Csütörtök: Régi nyár. (Operette újdonság, először. Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ilász Aladárral. Premiere bérlet, 5. szám. Szám: 27.)

Péntek: Régi nyár. (2-odszor. Nap bérlet, 5. szám, B. Szám: 28.)

Szombat délután fél 6 órakor: Makrancos hölgy. (Shakespeare előadás, nagyon olcsó helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Poór Lili főlépésével. Szám: 29.)

Szombat este fél 9 órakor: Régi nyár. (3-adszor. Nap bérlet 5. szám, C. Szám: 30.)

Ma este van a Régi nyár premiereje. Óriási érdeklődés, lázas kíváncsiság várja a mai estét. Az utóbbi évek legszenzációsabb sikerű operette-újdonságát, a Régi nyár-t fogják bemutatni nagyon gondos és ambiciózus előkészületek után parádés szereposztásban. A Régi nyár-t öt egymásutáni estére tűzte ki az igazgatóság: csütörtökre, péntekre, szombatra, vasárnapra és hétfőre. Aki a mai premiere-estére nem kapott megfelelő jó helyet, az megválthatja a további előadások valamelyikére.

Makrancos hölgy: mozi-helyárrakkal. Szombaton félhat órakor Shakespeare-előadás lesz a Magyar Színházban. A Makrancos hölgyet fogják előadni, Poór Lilivel a címszerepben s, rendkívül olcsó mozi-helyárrakkal, úgy, hogy a legdrágább jegy is csak 50 lejbe kerül, egy ötszemélyes páholy 150 lejbe s a legolcsóbb jegy ára 10 lej.

Gyurkovics fiuk. Serényen folynak már az előkészületek a jövő hét műsorának nagy szenzációjából: Farkas Imre Gyurkovics fiuk című új operettejéből. A Gyurkovics fiuk a szezon nagy meglepetése lesz.

Maricza grófnő olcsó helyárrakkal. Vasárnap 5 órakor a legnépszerűbb operette-újdonság, a Maricza grófnő kerül színre mérsékelt helyárrakkal, a főszerepekben Karácsonyi Ilivel, Betegh Bébivel, Miklóssy Margittal, Sólom Gyözövel, Ilász Aladárral, Leövey Leóval, Selmeczi Mihállyal.

Felelős szerkesztő:
SERESS JOZSEF

Londonból legújabb női kabát- és costümszövetek

u. m.: Chevrous,

Shettland, Fla-

usch, Kamelhaar,

Kushabure divat-

szövetek izléses

választékban

megérkeztek!!

Egyes kabátok.

Mintákat vidékre küldünk

Grünwald &

Steiner

női divatkülönlegességek áruháza
CLUJ, PIATA UNIRII 12